

KAYBOLAN KÜLTÜR DEĞERLERİMİZ VE TOPLUM(7)

Fazilet Duygusu Yok Oldu

A talarımız fazilet duygusuna sahip çok değerli insanlardı. Onlar alçak gönüllülük, cömertlik, karakter, vefa, gitmeyene gitmek, vermeyene vermek, kötülük edene iyilik etmek ve mekarim-i ahlak gibi bütün güzelliklere sahipti. Onlar olayları sıradan insanlar gibi değerlendirmez olaylara farklı açıdan bakarlardı. Bu değerlendirmelere bir iki örnek vermek isterim. Mahmut Sami Ramazanoğlu Hazretleri birisine zaman zaman bazı yardımlarda bulunmuş. Müritlerinden birisi bir gün: “Efendim siz bu adama yardım ediyorsunuz, ama bu lüks lokantalarda yemek yiyor, buna para vermeyiniz” deyince Sami Efendi, müridi gibi düşünmeyip: “Öyleyse bundan sonra biraz daha fazla verelim” demişler. Başka bir örnekte şöyle isimleri-

Dr. Mehmet
Ali UZ

ni vermek istemiyorum. Konya'nın tanınmış ilim ve irfan sahibi, erbab-ı tasavvuftan birisinin oğlu gençliğinde biraz haylazcaymış. Zaman zaman içki kullandığı da olurmuş. Bir ara içki içtiği meyhaneye borçlanmış. Borcunu ödeyemeyince meyhaneci oğlunun borcunu babasından istemiş. Babası meyhanecinin istediği parayı çıkarıp vermiş. Üstelik bir de meyhaneciye: “Yine içer parasını ödeyemezse ver, ben öderim” demiş. Zamanla dönemin ileri gelen şahsiyetlerinden birisi olan oğul, eline para geçince meyhaneciye borcunu ödemek isteyince meyhaneci: “Borcun yok, borcun ödendi” deyince oğul, hayret edip: “Kim ödedi” diye sormuş. Meyhaneci de: “Peder bey ödedi, üstelik bir de yine içerse ver ödeyemezse ben öderim” dedi diye cevap verince çok mahcup olmuş ve, “Demek içki içtiğimden baba-

mın haberi oldu” diyerek âdeta kahrolmuş ve o gün içkiyi bırakmış. Eğer bu baba katı bir insan olup meyhaneciye: “Zıkkım pekini içsin, nasıl içtiyse borcunu öyle ödesin” demiş olsaydı belki bu netice hâsıl olmayacaktı. Tarihi bir fazilet örneği de şöyle:

Celeddin Karatay, Selçuklu Dönemi'nin önemli devlet adamlarından birisidir. Onun hayır vakıfları da pek çoktur. Kayseri ile Malatya arasında Bünyan civarında bir kervan saray yaptırır. Kervan sarayın inşaatı bittikten sonra, kervan sarayı görmek üzere yola çıkar. Bir süre yol aldıktan sonra arabacısına: “Geri dön” der. Arabacı döner, fakat hayretler içerisinde kalır. Neden geri döndüklerini sorar. Celeddin Karatay: “Kervan sarayı görenler, kervan saray çok muhteşem olmuş diyor ben de kervan sarayı görünce kalbimde bir gurur, kibir gelmesinden korktum” der. Bu davranışta gerçekten güzel bir fazilet örneği... Örnekler çoğaltılabilir.

Zaman içerisinde kültür ve millî-manevî değerlerimizin yok olması ile fazilet duygusu da büyük çapta zaafa uğradı. Fazilet sahibi insan yetişmez oldu. İslâm'ın ve tasavvufun gayesi insan-ı kâmil yani mükemmel insan tipini yetiştirmektir. Fazilet sahibi insanlar böyle insanlardı. Fakat fazilet sahibi insan zor yetişiyor. Hz. Ali Efendimiz bunun için: “Fazilete yükselmek güç, rezalete alçalmak kolaydır” buyurur.

Zaman zaman kulağımıza ge-

liyor. Adam düğün-dernek yapar eşinden, dostundan, akrabasından hediyeler- armağanlar gelir. Hani eskiden altın ucuzdu ya altın takanlar da olur. Gel zaman git zaman eşine, dostuna, akrabasına altın takan insanlar da düğün yaparlar. Ezkaza vaktiyle altın takılan o insanlar aynı değerlerde altın takamaya bilir. Böyle durumlarda adamlar: “Düğün yaptığınızda biz size altın takmıştık, siz de altın takın eğer takmayacaksanız parasını gönderin” diye haber salıyorlar. Böyle bir aşağılık, görgüsüzlük olabilir mi? Bu da fazilet duygusunun tersine bir örnektir. Nereden nereye geldik anlıyorsunuz değil mi?

Faziletli insanlar toplumda örnek ve saygı ile anılan insanlardır. Böyle insanlara her zaman ihtiyacımız vardır. Böyle insanlar yetiştirmek mecburiyetindeyiz.

Fazilet ile ilgili pek çok güzel ve hikmetli sözler de söylenmiştir. Faziletle ilgili olarak İmam Şarani: “Faziletin kendinden başka hiçbir şeye ihtiyacı yoktur; insanı ömrü boyunca sevimli, öldükten sonra hatırlanmaya değer yapar” dediği gibi Hz. Mevlâna'da: “Nerde olursan ol, hangi zirvede oturursan otur, sakın üzerinden fazilet elbisesini çıkarma. O zaman en küçük mahlûk seni ezmeye gelir ve ezer” buyurur.

Gerçekten mevki ve makamlar insana hiçbir şey kazandırmaz. Aksine makam ve mevkilere değer kazandıran, orada oturan insanların değeridir.

Dilimiz de çok meşhur bir söz var. “Şerefu'l-mekân bi'l mekin” deriz. Yani “Mekânın şerefi oraya oturan kişiyledir” demektir. Ne kadar güzel değil mi? Bir yabancı fikir adamı da: “Çocuklarınıza fazileti öğretin, insanı ancak o bahtiyar eder, para değil” der. Gerçekten bunu yapmaya ve çocuklarımızı faziletli yetiştirmeye mecburuz.

Batı Hayranlığı ve Taklit Hastalığımız

Osmanlı'nın son dönemlerinde başlayıp günümüze kadar devam eden batı hayranlığı bir türlü son bulmuyor ve gittikçe artıyor. Kültür ve millî-manevî değerlerdeki zafiyet bir türlü önlenemiyor. Aslında batıya hayranlık duymak mümkün değildir. Batı emperyalist, batı kan emen vampir gibi... Asırlarca batı doguyu ve Afrika'yı sömürüp durdu. Bu sebeple şuurlu bir insanın batıya hayranlık duyması mümkün değildir. Günümüzde zulmü Amerika zirveye taşıdı, Amerika Haçlı zihniyetinin temsilcisi durumunda. Amerika önce Afganistan'a saldırdı. Ekonomisini ve sosyal hayatını alt üst etti. Burada sömüreceği bir şey kalmayınca terk etti. Amerika'nın saldırdığı diğer bir İslâm ülkesi Irak oldu. Irak'ta dökülen kanların, sömürülen zenginliğin haddi-hesabı yok. Bunlar yetmedi sıra Suriye'ye geldi. Suriye'de de aynı zulümler yapıldı. Milyonlarca insan yurdundan yuvasından oldu. Amerika ve Rusya'nın Afganistan ve Suriye'de yaptığı zulümler ve tahribat yüzünden birçok in-

san yurdunu ve yuvasını terk etmek mecburiyetinde kaldı. Şimdi bunun ceremesini de biz çekiyoruz. Bu durumun daha da devam edeceği anlaşılıyor.

Bugün güya Avrupa ve Amerika müttefikimiz. Amerika başta olmak üzere pek çok Avrupa ülkesi bütün terör örgütlerine maddî ve manevî destek veriyor ve silah yardımıyla bulunuyor. Terörün kırk yıldır Türkiye'de döktüğü kanın haddi-hesabı yoktur.

Rusya Ukrayna'ya saldırınca İsveç ve Finlandiya NATO üyeliği için başvurdu. Türkiye'den olur vermesini bekliyorlar. Biz bu hatayı Yunanistan'da yaptık. Sonra Yunanistan başımıza bela oldu. Bugünlerde İsveç'te bir hain, polis korumasında Kur'an-ı Kerim yakıyor. Bugüne kadar sekiz Kur'an-ı Kerim yakıldı. Hak-hukuk, din ve vicdan hürriyeti nerede kaldı.

Batı hayranlığının çok sebebi var. Bunlardan birisi millî-manevî değerlerimizin kaybolması, diğeri tarih şuurunun teşekkül etmemesi, üçüncüsü de eğitimde seviye ve kalite düşüklüğüdür.

Abdurrahman Dilipak, 25 Mayıs 2022 tarihli yazısında, “Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Eğitimin ve Siyasetin Protestanlaşması” başlıklı yazısını şu cümle ile bitirir. “Cehaletin bu kadarı ancak eğitimle mümkündür!” der. Millî-manevî değerlerden yoksun seviye ve kaliteden mahrum bir eğitimle yetiştirilen nesillerle olacağı budur.

Batının marifetlerinden biri

de çifte standartlı olmasıdır. Yıllardan beri İslâm ülkelerinden batıya sığınmaya çalışan göçmenlerle, Ukrayna halkına uygulama çok farklı. Eğer Rusya bir İslâm ülkesine saldırmış olsaydı bir-iki kınamayla geçitirir ne maddî ve ne de silah yardımıyla bulunurdu.

Hastalıklarımızdan birisi de batıyı taklit hastalığımızdır. Batının taklit etmediğimiz hiçbir yaşantısı kalmadı.

Aslında Mehmet Akif'in de dediği gibi batının ilmini ve teknolojisini alacak, başka hiçbir şeyini almayacaktık. Şuurulu bir insan ve gerçek aydın ne batıya hayranlık duyar ve ne de bunların yaşantısını taklit eder. Bunu yapanlar şuursuz, yarı aydın ve kültürsüz insanlardır.

Toplumların ezeli ve ebedi dostları ve düşmanları olur. Batı İslâm âleminin şifa bulmaz ezeli ve ebedi düşmanlarından biridir. Zaman içerisinde bu düşmanlıklar yerini siyaseten ittifaklara, anlaşmalara ve yardımlaşmalara ihtiyaç hâsıl olabilir. Bunları ayrı mütalaa etmek gerekir.

Asırlarca Osmanlı girdiği her yere adalet, insanlık ve imar götürmüş her tarafı yollar, köprüler ve tarihî eserlerle donatmış, batı ise her girdiği ve gittiği yere zulüm, çifte standart ve sömürü götürmüştür. Çok insan batıyı demokrasinin insan haklarının kaynağı gibi görür. Aslında adalet, müsavat ve refah kendi insanları içindir. Bunları iyi bilmez gerekir.

Amerika'da hâlâ ırkçılık yapı-

lıyor siyahiler aşağılanıyor ve öldürülüyorlar.

İslâm âleminin artık aklını başına alması, şu batı hayranlığını ve taklit hastalığını terk etmesi gerekir. Batının bunca zulmüne ve sömürmesine maruz kalan Arap âleminin daha çok bu şuura ihtiyacı var. Bugün Kâbe İmamı'nın bile Amerika ile birlikte dünyayı idare ediyoruz demesi, Arap âleminin ne büyük bir fikri perişanlık içerisinde olduğunun ifadesidir.

Arap âleminin ve Türk dünyasının büyük bir birlik şuuruna ihtiyacı var. Eğer bu birlik temin edilirse batının zararları büyük ölçüde önlenmiş olur. Birlik ve beraberlik içerisinde ekonomimizi düzene koymaya eğitim ve öğretimin seviyesini yükseltmeye mecburuz.

Bugün bir de güçlü olmak mecburiyetindeyiz. Akif ne güzel ifade eder:

Siyâsetin kanı; Servet, hayâtı:

Satvettir,

Zebûn-küş Avrupa bir hak tanır ki:

Kuvvettir.

Donanma, ordu yürürken

muzafferin ileri,

Üzengi öpmeye hasretti Garp'ın

elçileri!

der. Eğer Türkiye ve İran güçlü olmamış olsaydı, Irak ve Suriye'den sonra sıra Türkiye ve İran'a gelmiş olacaktı. Biraz akıl biraz şuur diyoruz.

KONYA'DA YUNUS EMRE İHTİFALİ

Ahmet
ÇELİK

Anadolu Halk Bilgisi Derneği, Ziyaeddin Fahri Fındıkoğlu öncülüğünde 1 Kasım 1927'de kurulmuştur. 18 Mart 1928'de adını "Türk Halk Bilgisi Derneği" olarak değiştiren dernek Anadolu'da halk bilgisi yani folklor derlemelerini bilimsel bir zemine oturtmanın yanında önemli şahıslar ve olaylar hakkında özel günlerin tertip edilmesini amaç edinmiştir. Dernek, çalışmalarını daha kapsamlı hâle getirmek ve faaliyetleri kolaylaştırmak amacıyla başta İstanbul olmak üzere Gaziantep, Kayseri, Bursa, Erzurum, İzmir, Kastamonu, Kırklareli, Konya, Muğla, Sinop, Antalya, Balıkesir, Isparta, Kütahya, Manisa, Sivas ve Trabzon'da şubeler açmıştır.

Derneğin ilk faaliyeti, "Halk Bilgisi Toplayıcılarına Rehber" isimli kitabın basımıdır. Bu eser, Anadolu folklorunu derlemekle meşgul olan kişilere derleme yaparlarken ne yapacaklarına dair bilimsel yöntemleri göstermek amacıyla oluşturulmuştur.

Halka folkloru sevdirmek amacıyla 1928 yılında önce "Seçme Halk Şiirleri", ardından da "Seçme Memleket Şiirleri" adlı kitapları yayımlamıştır.

Dernek, 1929 yılından itibaren "Halk Bilgisi Haberleri" adlı bir dergi yayımlamaya başlamış ve çeşitli şehirlerde seri konferanslar düzenlemiştir. Bu konferanslara devrin önde gelen düşünürler konuşmacı olarak katılmışlardır.

Derneğin halk bilimine en önemli katkılarından biri de Anadolu'da yapılan araştırma gezileridir. 1929'da Trabzon, Rize, Gümüşhane, Bayburt, Erzurum ve Erzincan'a; 1931'de Gaziantep, Kilis ve Nizip, Maraş civarı ile Balıkesir, Sındırgı ve Dursunbey bölgelerine folklor derlemek amacıyla dernek tarafından geziler tertip edilmiştir.

1931'de derneğin yazı işleri müdürü olan Ziyaeddin Fahri, doktora öğrenimi için Fransa'ya gidince dernek merkezini İstanbul'a taşınmak zorunda kalmış ve 1932'de de Halkevleri bünyesine katılmıştır.

YUNUS EMRE İHTİFALİ

Adı geçen derneğin amaçları çerçevesinde düzenlediği anma törenlerinden biri "Yunus Emre" ile ilgili idi. Dernek, 15 Nisan tarihini "Yunus Emre Günü" olarak ilan etmiş ve ilk olarak 1929 yılında içinde Konya'nın da bulunduğu İstanbul, Ankara, İzmir, Adana, Kayseri, Erzurum ve Edirne gibi on iki şehirde anma günü tertip etmiştir. Bu anma törenlerinde Yunus'un hayatı ve eserleri hakkında konferanslar verilmiş ve şiirleri okunmuştur.⁽¹⁾

(1) Milliyet gazetesi İstanbul'da Darülfünun Konferans Salonu'nda gerçekleştirilen Yunus Emre İhtifali hakkında şunları kaydetmiştir: "Türk şairi Yunus Emre'nin namı dün bütün edebiyatçıların iştiraki ile taziz edildi. Halk Bilgisi Derneği tarafından tertip edilen Yunus Emre İhtifali dün Darülfünun konferans salonunda icra edilmiştir. Halk Bilgisi Derneği mümessili Ziya Bey celseyi (oturumu) açtı. Bundan sonra Edebiyat Fakültesi reisi Köprülü-zade Fuat

Dernek “Yunus Emre” adında bir de kitap hazırlamıştır. Bu kitapta HBD, “Yunus Emre’yi Niçin Seviyoruz?”, Mehmet Halit, “Yunus Emre’nin Hayatı”, Faruk Nafiz (Çamlıbel), “Yunus’un Aşkı” (şiir), Mehmet Fuat (Köprülü) “Yunus’un Sanatı”, Necip Fazıl (Kısakürek), “Yunus Emre’ye” (şiir), Ziyaeddin Fahri “Yunus’un Lisani”, Aka Gündüz “Büyük Türk’ün Kitabı”, Ziyaeddin Fahri “Yunus’un Mezarında” (şiir), Yunus’un Seçme Şiirleri (12 adet) ve İsmail Hikmet’in “Yurdumun Öz Şairine” adlı yazı ve şiirlerine yer verilmiştir.

KONYA YUNUS EMRE İHTİFALİ

Konya’da ihtifalin ilk duyurusu “Yunus Emre İhtifali” başlığıyla 12 Nisan 1929’da Babalık gazetesinde yayınlanmıştır. Gazetede çıkan haberde şunlar kaydedilmiştir: “Nisan’ın onbeşinci Pazartesi günü akşamı Belediye Sineması’nda bir ihtifal (anma töreni) ya-

Bey, Yunus Emre’nin hayatı, asarı (eserleri) ve şahsiyeti hakkında bir saatlik bir konferans verdi. Fuat Bey, Yunus’un hayatı hakkında کافی malumat (yeterli bilgi) bulunmadığını, Sakarya civarında bir köyde doğduğunu, Yunus’un yeni bir devir açtığını, eserlerinin milli edebiyat için kıymetli menbalar (kaynaklar) olduğunu söyledi: “Şaheserler her zaman bir muhiti içtimainin (sosyal çevrenin) mümessilidirler (temsilcileridir). Yunus da halkın ruhundan aldığı ilhamlara şahsiyetini katarak şaheserler yaratmıştır. Bu günün gençleri, siz de şaheserler yaratmak isterseniz ilhamlarınızı halkın ruhundan alınız.” Bunu müteakip Kız ve Erkek Muallim Mektebi talebeleri, Yunus’un seçme şiirlerini okudular. Güzel Sanatlar Birliği namına Peyami Safa Bey şu nutku (konuşmayı) irat etti (gerçekleştirdi): “Bu günkü nesillerin oğulları edebiyat tarihinin karanlıklarını parçaladılar ve aziz Anadolu topraklarında büyük ve halis bir madenin şah damarını buldular. Yunus Emre İhtifali bu kadirşinaslığın en yüksek tezahurudur. Ben, Güzel Sanatlar Edebiyat Şubesi, yani ak sakallı ediplerinden bıyıkları henüz terlemiş edebiyat delikanlılarına varıncaya kadar hepsiniz namına onun büyük alnını manevi varlığım olanca hızıyla takdis ediyorum.” Edebiyat Fakültesinden Feriha Hanım da Yunus’un şiirini okudu. Bundan sonra şair Necip Fazıl (Kısakürek) Bey Yunus Emre isimli bir şiirini okumuştur. Bundan sonra Halk Bilgisi Derneğinin bir broşürü halka tevzi edilmiştir (dağıtılmıştır). Broşürde Yunus Emre hakkında tetkikler (araştırmalar) ve şiirler vardır. Milliyet, 16 Nisan 1929. Diğer illerde gerçekleştirilen Yunus Emre İhtifalleri hakkında bakınız.; Cumhuriyet, 16 Nisan 1929; İkdam 17 Nisan 1929.

Sadeddin Nüzhet Ergun

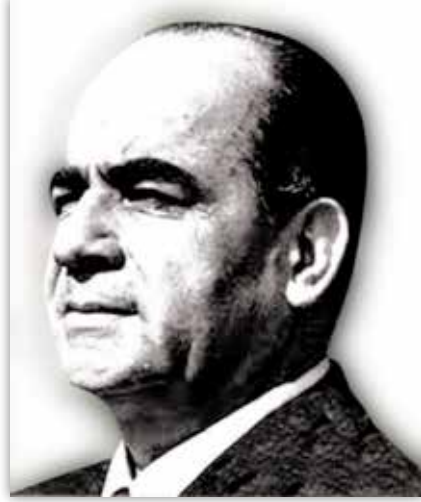
Nevzat Ayasbeyoğlu

Mehmet Fuat Köprülü

Necip Fazıl Kısakürek

Faruk Nafiz Çamlıbel

pılabacaktır. Malum olduğu üzere Yunus Emre, halk edebiyatının en eski ve en duygulu lirik bir şairidir. Bir taraftan Arap ve Acem (İran) tesiri altında aruzla şiirler yazan şairler yetişirken, diğer taraftan da Yunus, hece vezni ile yazdığı şiirlerle halka hitap ediyor ve Anadolu halk edebiyatının esasını kuruyordu. İşte bu milli hizmeti nazarı itibare alan Halk Bilgisi Derneği umum Anadolu'da her sene bu yüksek şair için Nisanın on beşinde bir ihtifal yapılmasını tensip etmiştir. Vali İzzeddin'in nezdinde

tertip edilen bu ihtifale halkımızın seve koşacağından eminiz.”⁽²⁾

15 Nisan'da yani ihtifal günü programın içeriği hakkında Babalık gazetesi şunları kaydetmiştir:

“Geçen gün yapılacağını bildirdiğimiz Yunus Emre İhtifalinin programını karilerimiz (okuyucularımız) için aynen dercediyoruz. İhtifal Belediye Sineması'nda bu gün öğleden sonra saat on yedide yapılacaktır. (İsteyen) herkes gelebilir. (İhtifal) programı şudur:

(2) Babalık 12 Nisan 1929

Mehmet Fuat Köprülü

Arif Şahab Öktem

1. Bando.

2. Yunus Emre Günü'nün tertibinde güdülen maksadı Halk Bilgisi Derneği namına anlatan birkaç söz ve Yunus Emre'nin edebî, lisanî kıymeti, edebiyat tarihinde oynadığı roller: Sadeddin Nüzhet (Ergun) Bey.

3. Yunus'un "Allah'a Hitap" manzumesi: Kız Muallim Mektebi'nden Nezihe Hanım.

4. Yunus'un "Vah Bana" manzumesi: Kız Muallim Mektebi'nden Hikmet Hanım.

5. Yunus'un bir "Nefes"i: Kız Ortaokulundan M. Niğâr Hanım.

6. Yunus'un bir "Nefes"i: Konya Lisesi'nden Hüseyin Efendi.

7. Bando.

8. Yunus Emre'nin felsefi ve içtimâî kıymeti hakkında bir hasbihal: Maarif Emini (Millî Eğitim Bölge Müdürü) Nevzat (Ayasbeyoğlu) Beyefendi

9. Yunus'un bir nefesi: Erkek Muallim Mektebi'nden Polat Efendi.

10. Yunus'un bir bestesi: Arif Şahap (Öktem) Bey ve Lise'den T.

Efendi

12. Faruk Nafiz Bey'in "Yunus'un Aşkı" adlı şiiri: Konya Lisesi'nden Şevket Efendi

13. Necip Fazlı Beyin "Yunus Emre'ye" adlı şiiri: Konya Lisesi'nden Hamdi Efendi

14. Bando ve

15. Sinema (film gösterisi).⁽³⁾

YUNUS EMRE İHTİFALİNİN İCRASI

17 Nisan 1929'da Babalık gazetesi Yunus Emre İhtifalinin nasıl gerçekleştiği konusunda şunları kaydetmiştir:

"15 Nisan ... Yunus Emre İhtifali günü.. Asırlardan sonra kıymet ve dehası anlaşılan bu yüksek halk şairinin şerefli hatırasının ihya ve tevkiri günü.... Türk vatanının her tarafında yapılan Yunus Emre İhtifali şehrimizde de zengin bir programla icra edildi. İhtifal yeri için Belediye Sinema binası intihap olunmuş (seçilmiş), birkaç gün evvelinden hazırlığa başlanmıştır.

(3) Babalık, 15 Nisan 1929.

Erkek Muallim Mektebi Öğrencileri

Kolordu kumandanı Paşa Hazretleri bandonun ihtifale iştirakini (katılmasını) emir buyurmak suretiyle kahraman ve mümtaz (seçkin) ordumuzun memleket irfan ve harsine (kültürüne) karşı olan çok kıymetli hassasiyet ve alâkasını izhar etmiş (açığa çıkarmış) oldu. İhtifal merasimine saat on yedide başlanmıştır.

KONUŞMACILAR

Merasime bandodan sonra Konya Lisesi ve Erkek Muallim Mektepleri edebiyat öğretmeni Sadeddin Nüzhet (Ergun) Bey'in Yunus Emre Günü'nün tertip ve ihdasında güdülen maksat hakkında salahiyettar bir hitabesi (konuşması), bu büyük halk şairinin elebiyat, bilhassa lisan (dil) itibariyle olan ehemmiyet (önem) ve kıymetini teşrih eden (açıklayan) muşahabesi (konuşması) ile başlanmıştır.

Sadeddin Bey bu veciz (özlü) fakat kıymetli hitabesinde divan edebiyatının bütün şairleri tarafından tezyit edilen Yunus Em-

re'nin Türk edebiyatına yaptığı büyük, bilhassa öz Türkçe ile yazdığı kudretle açtığı nurlu çığırardan bahsetmiş, bu mutasavıf halk şairinin felsefi akide ve imanı, bilhassa bu meyanda vahdet-i vucut düsturuyla, şairin hayatı hakkında malumat (bilgiler) vermiştir.

Halk Bilgisi Derneği'nin "Yunus Emre, Hayatı, Edebi Sanatı" hakkındaki hazırladığı ve ihtifal günü Sadeddin Nüzhet Ergun Bey tarafından okunan yazısı Babalık gazetesinde tam sayfa yayınlanmıştır. Bu metin şu şöyledir:

"Yunus Emre on üçüncü ve on dördüncü asırlar arasındaki edebiyatımız şahsiyetlerinden biridir. Kendi şiirlerinde gördüğümüz 707 Hicriden başka hususi hayatını aydınlatan bir kayıttan mahrumuz. 707'de ise şairin doğum ve ölüm tarihlerine işaret eden taraf yoktur. Şu halde Yunus Emre'yi 707'de yaşamış ve bu tarihten sonraki seneler içinde ölmüş kabul etmek icabeder. 707 Hicri tarihi miladın 1289 senesine rastlıyor. Bu hesap-

Kız Muallim Mektebi Öğrencileri

ça bulunduğumuz yıl, Yunus'un yaşadığı tarihin 640. yıl dönümüdür. Bu dönüm yılı içinde bu günün seçilmesine gelince, bunun için şairin şiirlerinde tasavvuf renkleri arasında yaşatılan ve şiirin en galip unsuru olan tabiat güzelli düşünmeli, bu görüşle 15 Nisan'ı Yunus'u Anmak Günü yapmalıdır.

Yunus Emre edebiyat tarihimizin on üçüncü ve on dördüncü asırları arasına ait şahsiyetlerden biridir. Öteden beri halk şairi olarak tanınan Yunus, filhakika dinî halk şiirlerine en çok müessir olmuş, ismini kitlenin şuuruna naksetmiştir. Dinî halk edebiyatımızın mevzuuna olan hakimiyeti, umumî halk edebiyatının şekillerine tesirden geri kalmadı. Hele kullandığı lisan yabancı tesirlere anlaşılmaz bir hal alan klasik edebiyatın lisanı yanında temiz ve saf

Türkçeyi muhafaza ve bu güne devretti. O kadar ki milli edebiyat ve lisan cerayanları (dil akımları) arasında ismi bir imtisal (örnek) numunesi oldu ve kıymetli bir müderrisimiz (öğretim üyesi, hoca) muhallet (ölümsüz) bir eserle bu kıymetli numunenin ilmini yaptı. Derneğin onu bu gün anması ise sebepsiz değildir. Edebiyatımız bir tevekkuf (duraklama) devri geçiriyor, bir taraftan milli edebiyatlara ilham ve hamle veren halk bilgisi alakası bizde de uyandı. Devlet teşkilâtı işin mühim bir kısmına el attı ve resmi şebekeler gayeye doğru yürümeğe başladı. Diğer taraftan garp (batı) edebiyatından tercüme, nakiller yapmak fikri artık teessüs etmiş tahakkuka başlamış bir felsefe oldu. Bu arada dilin sadeleşmesi ceryanı (akımı), gün geçtikçe kuvvetleniyor. Yunus Emre gibi fikirleri yaşamış, dili te-

Konya Lisesi öğrencileri

miz kalmış bir Türk şairinin ismi, dünden ziyade bugün anmak zaruretini vardır.

Yunus Emre tedvin edilmesi lazım bir Türk felsefe tarihinde kendine mahsus bir mevki sahibidir.

Devrinin yaşayan yegâne felsefesini mistizimi (tasavvufu) halk arasına sokmuş, onun kendine mahsus ahlâk ve edebiyatını aksettmiştir.

Tasavvufî bir görüş ile tabiatın güzelliklerini terennüm eden Yunus, fikirlerini, şiirin çerçevesi, içinde, en müşahhas masalları ile telkine çalışıyor. Bu cihet onun felsefe tarihi itibarile kıymetini gösterir. Mistisizmin (tasavvufun) beşeriyi insani köşesini düşünecek, her zaman ve her mekân için doğru olan umumi psikolojisini göz önüne alacak olursak, Yunus Emre'nin felsefesine, tarihî kıymetine ilaveten beşerî bir kıymet ver-

mek gerektir. Yunus Emre, Türk edebiyat tarihinde hâkim bir mevki sahibidir. Klasik elebiyat haricinde (dışında) mistik (tasavvuf) felsefenin şiirini yapmış kendisinden sonrakilere müessir (etkisi) olmuştur. Bu tesir hususile şiirin vezni, nazım şekli sahasına aittir. O dinî ve tasavvufî halk edebiyatında başlıbaşına bir tarz, bir mekteptir (okuldur).

Yunus Emre, klasik dîvan gibi sıfatlarla gösterilen bir nevi zümre edebiyatının haricinde (dışında), gayb olmak üzere olan Türkçeyi şiirleriyle edebiyat sahasında ebebi-leş-tirdi (ölümsüzleş-tirdi).

Yunus Emre'nin taşıdığı lisan (dil) kıymeti, gerek oynadığı bu tarihî rol, gerek on beş seneden beri oynamakta olduğu ve daha da oynayacağı terbiyevî rol itibariyle çok büyüktür. On üçüncü asırda Mevlana, Türkçe'yi ham ve kaba

bulmuş ve Farsça'ya müracaat etmiş idi.

Yunus Emre ise pek az zaman sonra zamanının bu güçlüğünü yendi. Mevlâna kadar derin ve kültürlü bir feylesof (düşünür) olmakla beraber dilinin bütüü kabiliyetini kuvvetlerini hissederek felsefî fikirlerini sade Türkçe ile teşbihler, istiareler, mecazlar yaparak imkân derecesinde kitleye (halka) anlatmağa çalıştı. Dilimizin ağdalığı hissedildiği, sadeleşme cereyanları (akımları) çıktığı zaman Yunus Emre ve kullandığı lisan (dil), kendine mahsus tesiri (etkiyi) yapar, ve şairin ismini an-

mak o zamanlar adeta muharrik (harekete geçiren) bir kuvvet oldu. Aynı tesir (etki) bu günden sonra da muharrik (harekete geçirici) tesirini neden ifa etmesin?

Yunus Emre'nin içtimaî (topluma aidiyet) bakımından haiz olduğu büyük kıymet ise açıktadır. Toprak üstünde nam (şan) bırakmak, asırların arasında adını muhafaza ettirmek, gönüllerde hürmet, muhabbet (sevgi) duyguları ile anlamak herkese nasip olmaz.

Büyük adam bu mazhariyete nail olan adamdır. Bütün Anadolu onu anıyor. Bir bakıma göre Yunus Emre, kelimenin tam manasile, halk şairi. Mesela Karacaoğlan gibi tabîi (doğal) bir halk mahsulü değildir. Diğer taraftan o, klasik te addedilemez (sayılmaz). Tekke edebiyatı denen nev'in (bölümün) şiiRIDIR. Bu hâl, onun içtimaî ve popüler kıymeti için en aşikâr bir ölçüdür.

Satırları darlığı içinde teksif ettiğimiz bu fikirler; şiirin felsefî, edebî, lisanî, içtimai kıymetlerini bir kalem darbesiyle göstermeğe çalışıyor. Bunları hulasa halinde tekrar edelim. Mistik (tasavvuf) felsefe, bir hissî felsefedir. Beşer bunu her an ruhunda da yaşatır.

Demek ki Yunus Emre'nin felsefe tarafı canlıdır. Şiirlerini okurken onlarda bugün bile kendimizden, kendi ruhunuzdan bir parça görmüyor muyuz? Şiirinin içi, felsefî bakımından ne kadar mühim (önemli) ise, şiirinin dışı da edebî bakımdan o kadar kuvvetlidir. Edebiyatımıza yabancı olan kaside ve gazel şekillerine, Yunus'un ve ona tesiri altında devam eden halk şiirlerinin verdiği hamle ile karşı koyduk. Milli veznimiz olan hece veznini bugüne kadar yaşatan amillerden biri de şüphesiz Yunus Emre'dir. Milli edebiyatımızın vez-

ni ve şekilleri, ondan az müteessir olmamıştı. Hepsi bir taraf, Yunus'un lisanı (kullandığı dil) bugün kendisine karşı hakiki (gerçek) bir alâkanın (ilginin) uyanması için kâfi (yeterli) bir sebeptir. Şimdiye kadar millî dil ce-reyanları (akımları) hep hususi (özel) ve gayr-i resmî (resmi olmayan) faaliyetler dahilinde (içinde) yaşadı. Bununla beraber, Yunus Emre, bu nevin en çok popüler olmuş bir şahsiyettir. O kadar ki Koroğlu kadar halkın malıdır.

Vakıa (gerçek) olan şu ki Kerem'in, Koroğlu'nun, Battal Gazî'nin yanında bir de Yunus Emre vardır. O efkar-i umumiye (kamuoyunu) kazanmış ve bu kazancı halâ idame (devam) ettirmekte bulunmuştur. İzmir'in köylerinde olduğu kadar, Van'ın ve Adana'nın köylerinde de ismi ve şiirleri yaşıyor, İptidai muhayyele (ilkel düşünce), yanı başında hemen onun mezarını yaratıyor. Onun hayatını, doğumunu ve ölümünü, merkadini (yattığı yeri) araştıranlar müspet (olumlu) bir esas bulamıyorlar. Bütün Anadolu, Yunus'u benimsemiş ve

Yunus Emre

İHTİFALI

Çeçen gün yapılacakını bildirdiğimiz Yunus Emre ihtifalinin programını karilerimiz için aynen dercediyoruz. İhtifal Belediye sinamasında bu gün öğleden sonra saat 17 de yapılacaktır herkes gelebilir.

Program şudur:

1 - Bando.
2 - Yunus Emre gününün tertibinde güdülen makaslı H. B. D. namına anlatan bir kaç söz ve Yunus Emrenin elebi, lisanı kayımları, elebiyat tarihinde oynadığı roller.

Saidettin Nühet B.
3 - Yunus'un «Allaha hitap» manzumesi.

Kı. Mu. den Nezih H.
4 - Yunus'un «Vah bana» manzumesi.

Kı. Mu. den Hikmet H.
5 - Yunus'un bir «Nefes»i.

Kı. O. M. Nigar H.
6 - Yunus'un bir «Nefes»i

Liseden Hüseyin E.
7 - Bando.

8 - Yunus Emrenin felsefi, içtimai kıymeti hakkında bir hasbihal.

Maarif E. Nevzat B. E.
9 - Yunus'un bir Nefes

E. Mu. Polat E.
10 - Yunus'un bir Nefes.

A. Şahap B. ve Lise T.
12 - Faruk Nafiz beyin «Yunus'un aklı» adlı şiiri.

Liseden Şevket E.
13 - Necip Fazıl B. yin «Yunus Emre'ye adlı şiiri

Liseden Hamdi E.
14 - Bando

15 - Sinama

Yunus Emre

İHTİFALI

Nisanın onbeşinci pazartesi günü akşamı Belediye sinamasında bir ihtifal yapılacaktır. Malum olduğu üzere Yunus Emre Halk Edebiyatının en eski ve en duygulu lirik bir şairidir. Bir taraftan Arap ve Acem tesiri altında aruzla şiirler yazan Şairler yetişirken, diğer tarafta Yunus Hece veznile yazdığı şiirlerle halka hitap ediyor ve Anadolu Halk edebiyatının esasını kuruyordu.

İhtifal

Dün öğleden sonra saat on yedide Yunus emre ihtifali belediye sinamasında tertip edilen program veçhile ve çok mükemmel bir tarzda icra edilmiştir. İhtifale ait tafsilatı yarınki nushamızda dercedeceğiz.

Yunus Emre Hayatı, edebi san'atı

« Yunus Emre XIII - XIV'nci asırlar arasındaki edebiyatın şahsiyetlerinden biridir. Kendi şiirlerinde gördüğümüz «707. H» den başka hususî hayatını aydınlatan bir kayıttan mahrumuz. 707 de ise şiirin doğmuş ve ölüm tarihlerine işaret eden taraf yoktur. Şu halde Yunus Emre'yi 707 de yaşadığını ve bu tarihten sonraki seneler içinde ölmüş kabul etmek icabeder. Yedi yüz yedi hicret tarihi milâdî 1289 senesine rastlıyor. Bu hesapta balundubunma yıl, Yunus'un yaşadığı tarihin «640» inci döndürdür. Bu dönmüş yılı içinde bu günün se-

Yunus, fikirlerini, şiirin seçici, içinde, en meşahhas usullerle telkine çalışıyor. Bu şiht onun felsefe tarihi itibarıyla kıymetini gösterir. «Müstahsin» in beşeri ve insani kıymetini düşünecek, her zaman ve her mekân için doğru olan, umumî psikolojisi gös önüne alacak olursak, Yunus Emre'nin felsefesine, tarihil kıymetine ilâvetin beşeri bir kıymet vermek gerektir. Yunus Emre, Türk edebiyat tarihinde hakikî bir mevki sahibidir. Klasik edebiyat tarihinde mistik felsefenin şiirini yazmış kendinden sonrakilere

«Sa arızları darlığı içinde tehlil e...» Söylendi ki Yunus Emrenin felsefe tarifi san'atıdır. Şiirlerini okurken onlarla buğün bile kendimden kendim rahatsızlan bir parça görümlüyor muyuz? Şiirinin içi, felsefi bakımdan, ne kadar müstahîb, şiirinin dışı da edbi bakımdan o kadar kuvvetlidir. Edebiyatınınca rahmeti olan «kaside» ve

«Şair...» Söylendi ki Yunus Emrenin felsefe tarifi san'atıdır. Şiirlerini okurken onlarla buğün bile kendimden kendim rahatsızlan bir parça görümlüyor muyuz? Şiirinin içi, felsefi bakımdan, ne kadar müstahîb, şiirinin dışı da edbi bakımdan o kadar kuvvetlidir. Edebiyatınınca rahmeti olan «kaside» ve

ياحضرت سلطان يونس امرؤ

sevmiştir. Her tarafta o bir nevi aziz hissi ile karşılanıyor. Ve tasavvufi şuur ile karışık edebî hassasiyet, her tarafta Yunus'u bir timsal (örnek) addediyor (sayıyor). Hakikatte Yunus Emre, bir mutasavvıfın dediği gibi, "toprak üzerinde yatanlardan değil, gönüllerde yaşayan mesut ölümlerden" biridir. İlmî tetkik (bilimsel araştırma) fikrinin telkin eylediği müsbet araştırma tecessüsünden sarf-ı nazar edebilirsek (kaçınabilirsek) onun merkadini (kabrini) aramağa da lüzum kalmaz. Yunus'un mezarı bütün memlekettir.

Bugün devlet teşkilatı da işe karışmıştır. On dört asır başlangıçlarında sade Türkçe'yi felsefe ve

şiiir dili olarak eserinde kullanan bir şairi her günden ziyade (fazla) bugün anmak icap eder. Yunus'un ictimai (toplumsal) kıymetini (değerini) düşünürken bu icap (gereklik) daha zaruri olur. Şairin Divan'ı tetkik edilirse muhtelif (farklı) devirlerde kendisine adaş olan şairlerin şiirlerinin karıştığı görülür. Bu cihet (yön) ilim itibariyle oldukça mühimdir, araştırılmaya değer. Fakat Yunus'un ismini takınmak gibi bir ruh haletini tahlil düşüncesi ile de aynı derecede ehemmiyetlidir. Asırlar arasında ismi ve şiiri yaşayan Yunus Emre'nin kitleye hakimiyetinde vasıta (aracılık eden) tasavvuftur. Yunus, insana ve insanın kalbine (gönlüne) kıymet veren orta zamanın adamıdır. Bir orta zaman filozofudur. Belki kelimenin hakiki manasıyla ona filozof demek mahzurlu (sakıncalı) bir dava olacaktır. Bariz ve vazih (en açık) tasavvuf fikirleri ortaya atmaktan, bir sistem (ekol) sahibi olmaktan ziyade (daha fazla) onların şiirini yapmıştır. Bu itibar ile bir filozof değildir. Orta zamanın benliği kudretli ve coşkun, tehassüs adesesi (odak merkezi) parlak bir 'Derviş'i'dir. Mısralarında hazmedilmiş, yaşanmış bir felsefenin akisleri (yansıması) parlıyordu. Zamanında kıymet verilmeyen ve kimsesiz kalan millî dil bu akislere vasıta oldu. Biz o akislerde Yunus'un derin bütün içtimali kıymetlerine muhrâk olan kalbini görüyoruz. Yeni zaman ise bu kıymeti, cemiyete (topluma) ve cemiyetin (toplumun) kalbine (gönlüne) çevirdi. Binaenaleyh bugün eğer bir tasavvuf varsa bu, ferdin zarurî (gerekli) bir hayata ait mefkûresi (düşüncesi) için değil ferdin ictimai (topluma ait) varlığa bağlı mefkûresi (fikirleri) için vasıta (aracıdır). Yunus Emre'yi sevmek

onun için bir gün yapmak daha ziyade değişen bu telakkinin sembolü mahiyetindedir. Yoksa şaire olan muhabbet (sevgi), hiç bir zaman tarihin tekerrürünü (tekrarını) istemek, edebî bir rücu' (geri dönüşü) düşünmek değildir. Mazi-mizde (geçmişimizde) bir Yunus Emre vardı, şiirinin, vezni, şekli, dili Türk idi. Mevzuunun o zaman Türk'ün yaşadığı felsefe mistizim (tasavvuf) teşkil ediyordu. İstikbalimizin beklediği Yunus Emre'nin şiirlerinde, vezin şekil dil daha Türk, daha orijinal olacak ve mazideki (geçmişimizin) felsefi mistisizim (tasavvuf) yerini Türkün şimdi yaşadığı millî hayatın ve maşeri mefkürenin ilham eylediği içtimaî mistisizim (toplumsal tasavvuf, ahlak,) tutacaktır. Yunus Emre'yi bu bakımdan düşünürsek ve yapılacak merasimi bu neviden tarihe karşı ictimai (topluma ait) bir hürmet vesilesi, istikbale (geleceğe) karşı da bir ilham ve hamle (atılım) vasıtası sayarak Halk Bilgisi Derneği'nin teşebbüsündeki mana anlaşılmalı olur. Yunus Emre Gününü tam yerinde ve zamanında da gençliğe tarihi, istikbali (geleceği) düşündürmek, felsefi ve bedîî yaşayışın yüksek ve ince zevklerini aşlamak için, dernek, iyi ve uygun bir vasıtaya müracaat ettiği kanaatinde taşımaktadır.⁽⁴⁾

Alkışlarla son bulan Sadeddin Nüzhet Ergun Bey'in⁽⁵⁾ bu konuşmasından sonra Kız Muallim Mektebi'nden Nezih Hanım tarafından Yunus'un "Allah'a hitap" adlı şiiri okunmuş, bunu Kız Muallim Mektebi'nden Hikmet Hanım'ın okuduğu "Vah Bana" adlı

şiiri takip etmiştir.

*"Muradıma maksuduma ermezsem,
Hayıf bana, yazık bana, vah bana.
Kadir Mevlâm cemalini görmezsem,
Hayıf bana, yazık bana, vah bana.*

...

*Daima isyandır hep benim işim,
Nice olur kabirde ol garip başım,
Duadan unutmam eşim yoldaşım,
Hayıf bana, yazık bana, vah bana.*

...

*Âsi kulum defterine bak derse,
Yüzün karaları gör ne çok derse,
Yerim göğüm arasından çık derse
Hayıf bana, yazık bana ,vah bana.*

...

*Okumayıp defterimi şaşırırsam,
Mahşer yerlerinde derde düşürsem,
Mümin kullarından ayrı düşersem,
Hayıf bana, yazık bana, vah bana.*

...

*Derviş Yunus arasata varırsam,
Yüzüm karaların anda görürsem,
Defterimi sol elime alırsam,
Hayıf bana, yazık bana, vah bana."*

Bu şiirden sonra Kız Orta Mektebi'nden Nigar Hanım tarafından Yunus'un bir nefesi okunm ardından Konya Lisesi'nden Hüseyin Efendi'nin bir Yunus nefesi takip etmiş ve hepsi de çokca alkışlanmıştı.

Bundan sonra askeri bando milli havalarla terennümsaz olmuş, bandoyu müteakiben Bölge Maarif Emini (Milli Eğitim Müdürü) Nevzat (Ayasbeyoğlu) Bey'in konuşması başlamıştır. Nevzat Bey, Yunus Emre'nin felsefi içtimaî akideleri ve kıymeti hakkında ehemmiyetli ve etraflı teşrihata (açıklamalara) girişmiş, bilmünasebe vahdet-i vücut meslek-i felsefesi hakkında çok müfit (faydalı) ilmî, felsefî, tarihî malûmat (bilgiler) vermiştir. Nevzat Bey bir buçuk saat kadar devam eden bu değerli hasbihalinde (hitabesinde)

(4) Halk Bilgisi Derneği, Yunus Emre Hayatı, Edebi Sanatı, 15 Nisan 1929 Babalık; Yunus Emre, s.3-9.

(5) Bu ihtifalden bir gün sonra Sadeddin Nüzhet Bey'in İstanbul Erenköy Kız Lisesi'ne tayini çıkmış ve 21 Nisan 1929 Perşembe günü tren ile Konya'dan ayrılmış, bu esnada pek çok Millî Eğitim çalışanı ile öğretmen istasyona onu uğurlamaya gelmiştir. Bakınız: Babalık, 16, 21 Nisan 1929.

Yunus Emre'nin tasavvufi şiiirleri ve terennümleri üzerinde felsefi tahliller (incelemeler) yapmış, şairin tasavvuftaki kıymet ve derecesini izah ve tayin eylemiştir.

Şiddetli alkışlarla, büyük takdirlerle karşılanan bu hasbihalden (konuşmadan) sonra Erkek Muallim Mektebin'den Polat Efendi Yunus'un bir nefesini inşat eylemiştir (okumuştur).

Bundan sonra ilk mektep musiki muallimlerinden Arif Şahap (Öktem) Bey'in idaresinde lise talebesinden mürekkep (oluşan) bir musiki grubu tarafından Yunus'un bir bestesi terennüm edilmiş (okunmuş) ve çok alkışlanmıştır.

Bundan sonra da güzide şairimiz Faruk Nafiz (Çamlıbel) Bey'in "Yunus'un Aşkı" namındaki ateşin şiiir, Lise'den Şevket Efendi tarafından inşat olunmuştur.

*Aşkımı duyduğum gün "Göynümdedir yâr"
dedin,*

*Yârini görmeyince ağladın uzak diye.
Vücut oldun, canım şimdi Mevlâ belledin,
Bülbül oldun, güllere yandın sonra Hâk
diye.*

...
*Âleme göz yumunca vardı O'ndan haberin
Göz açınca örtüldü perde perde her yerin
Nice derviş ağzında senin ilâhilerin
Ardın sıra gezdüer Hakk'a ulaştık diye.*

...
*Kalbini gösterirdin birini sorsalardı,
Kendisi yoksa bile yârinin aşkı vardı
Senin gözünde Yunus, her yol Hakk'a
çıkardı
Titriyorken biz bugün "sonumuz toprak"
diye.*

Daha sonra genç şairlerimizden Necip Fazıl (Kısakürek) Bey'in "Yunus Emre" adlı şiiiri Lise'den Hamdi Efendi tarafından inşat edilmiştir (okunmuştur):

*Kaç mevsim bekleyim daha kapında,
Ayağымda zincir, boynumda kement
Beni de, piştiğın bela kabında,
O kadar kaynat ki, buhara bezet!*

...
*Bekletme Yunus'um, bozuldu bağlar,
Düşüyor yapraklar, geçiyor çağlar;
Veriyor, ayrılık dolu semalar,
İçime bayıltan, acı bir lezzet.*

...
*Rüzgara bir koku ver ki hırkandan
Geleyim, izine doğru arkandan,
Bırakmam, tutmuşum artık yakandan,
Meded ey dervişim, Yunus'um medet!*

Bu şiiiri müteakiben Sadeddin Nüzhet (Ergun) Bey tarafından Yunus muakkiplerinden (takipçilerinden) dört şairin şiiir ve nefesleri inşat olunarak (okunarak) alkışlanmıştır.

Bundan sonra ihtifal merasimine hitam (son) verilmiş, askerî bandonun latif (hoş) terennümlerini müteakip (ardından) iki perdelik komik bir film gösterilmiştir. Hülasa Yunus Emre İhtifali şehrimizde cidden samimi ve çok hürmetkâr merasimle taziz olunmuştur.

Merasimde valii vilâyet İzzet Beyfendi ile refika-i muhteremeleri hanımefendi, Konya mebusu Kazım Hüsnü Bey ve bütün meclisi umumî aza-yı kiramı, mülkiye müfettişi Yahya Sezai Bey, mektupçu İzzettin Bey, defterdar Fahri Bey ve diğer bilumum erkân ve rüesayi resmiye (resmi daire müdürleri) ve hususiye (özellikle) muallimler ve bir çok halk hazır bulunmuştur."

KAYNAKLAR

- Babalık, "Yunus Emre Hayatı, Edebi Sanatı", 15 Nisan 1929.
Babalık, 12, 15-18 Nisan 1929.
Cumhuriyet, 16 Nisan 1929.
İkdam, 17 Nisan 1929.
Milliyet, 16 Nisan 1929.
Türk Halk Bilgisi Derneği, Yunus Emre, Ankara, 1929.